

Toegepast onderzoek ECS-WUR Inspirerende leeromgevingen voor ondernemers

Hoe sluit je aan bij hetgeen ondernemers in de agribusiness en groene ruimte willen leren en hoe zorg je dat dit beklijft en in de praktijk wordt gebracht? Want dat gebeurt niet altijd na een cursus bij een groene onderwijsinstelling, hoe interessant ook. In een brochure van de leerstoelgroep Educatie- en competentiestudies van Wageningen Universiteit zijn inspirerende leeromgevingen beschreven.

Niet alleen groene onderwijsinstellingen verzorgen leertrajecten voor ondernemers in de agribusiness en de groene ruimte. Anderen die dit doen zijn onderzoeksinstituten, leveranciers en afnemers, maatschappelijke belangenorganisaties en consultants. Het adequaat, effectief en efficiënt inrichten van deze leertrajecten is niet eenvoudig. Het is belangrijk om aan te sluiten bij de competenties die ondernemers willen ontwikkelen en bij de wijze waarop zij leren. De beschreven leeromgevingen moeten ondernemers vooral inspireren.

Onderzoek

De brochure 'Inspirerende Leeromgevingen voor Ondernemers: Aanwijzingen voor ontwerpers en begeleiders' is een van de resultaten van onderzoek door de leerstoelgroep Educatie- en

Van in het atelier tot aan de keukentafel: ondernemers willen geïnspireerd worden

competentiestudies (ECS) van Wageningen Universiteit naar de inrichting van leertrajecten voor ondernemers in de agribusiness en groene ruimte. Dit onderzoek vond plaats in het kader van het programma ‘Competentieontwikkeling op het terrein van voedsel en groen’ (Plan Dienstverlening). De vraag was hoe in leeromgevingen voor ondernemers de voordelen van informele (praktijk, netwerk) en formele (cursus, opleiding) manieren van leren gecombineerd kunnen worden. Op een manier die aansluit bij de wensen en mogelijkheden van ondernemers.

In de brochure van 45 pagina’s staan twaalf ‘model’-Inspirerende Leeromgevingen voor Ondernemers, zogenaamde ILO’s. Een waaier aan mogelijke leeromgevingen die ontwerpers, begeleiders, docenten en coördinatoren van postinitiële leertrajecten voor ondernemers op ideeën kunnen brengen en die zij kunnen gebruiken om hun trajecten in te richten. Geen blauwdruk, maar karakteristieke, bruikbare voorbeelden. De inspirerende leeromgevingen zijn: masterclass, keukentafel, clinic, laboratorium, atelier, academie, generale repetitie, ondernemerscafé, studieclub, utopia en boksring.

Overzichtelijk

De ILO’s zijn overzichtelijk uitgewerkt aan de hand van onder andere de volgende kenmerken. De kern, met in steekwoorden een korte beschrijving. Het resultaat van de ILO voor de ondernemer. Een omschrijving met enkele varianten. Het type leerproces: individueel leren, leren in sociale interactie, individuele leerprocessen met een collectieve uitkomst of collectief leren. Verder de doelgroep van de ILO, de samenstelling van de groep en aanvullende eisen (bijvoorbeeld voorkennis). Plus de organisatie met het verloop en de planning. De uitwerking van praktijk – theorie en voorts de rollen van ondernemers en begeleiders. Ook de meest kenmerkende werkvormen per ILO zijn opgenomen, zoals workshops, debat en bedrijfsbezoek. De uitwerking van iedere ILO omvat bovendien exemplarische voorbeelden of uitspraken en adviezen in de vorm van do’s en don’ts.

De overzichtstabellen in de brochure ondersteunen ontwerpers en begeleiders bij de keuze voor een of meerdere leeromgevingen in een specifieke situatie. Een van de tabellen geeft bijvoorbeeld per leeromgeving de kern, werkvormen en beoogd resultaat. Als voorbeeld uit deze tabel (zie afbeelding) de ILO ‘ate-

lier’. Kern: creativiteit, scheppend vermogen, zelfexpressie, intuïtie. Werkvormen: brainstormen, mindmapping, creatieve sessies, scenario-ontwikkeling. Resultaat: nieuw perspectief.

Tabellen

Ook in de overige tabellen worden de ILO’s steeds met een of meerdere relevante kenmerken uit de beschrijvingen overzichtelijk gecombineerd:

- De planning: duur van de bijeenkomst(en), herhaling van bijeenkomsten, periode waarin de bijeenkomsten georganiseerd worden en omvang van de groep;
  - De doelgroep(en) en aanvullende wensen c.q. eisen;
  - ILO’s en leerprocessen: individueel leren, leren in sociale interactie, individuele leerprocessen met een collectieve uitkomst en collectief leren;
  - Combinaties en perspectief van ILO’s.
- Als afsluiting zijn adviezen en tips voor ontwerpers en begeleiders opgenomen. □

De brochure ‘Inspirerende Leeromgevingen voor Ondernemers’ is gratis op te vragen bij ECS, Mireille Miltenburg: mireille.miltenburg@wur.nl